

memorii | jurnale | călătorii

Ionuț Șendroi (n. 1968) a absolvit Facultatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila“ din București în 1996. În timpul rezidențiatului (2000–2003, București) începe să colaboreze cu diverse publicații. Din 2006, lucrează ca medic de bord pe diferite nave de foraj maritim.

IONUȚ ȘENDROIU

*NAVETIST
LA TROPICE*

NIGERIA, ANGOLA, INDONEZIA, GHANA
PLUS AFRICA DE SUD ȘI EGIPT

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului literar.

Redactor: Andreea Niță
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Corneliu Radu
DTP: Dragoș Dumitrescu, Dan Dulgheru

Tipărit la Master Print Super Offset

© HUMANITAS, 2023

Fotografiile de la finalul volumului aparțin autorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Șendroi, Ionuț
Navetist la tropice: Nigeria–Angola–Indonezia–Ghana–
Plus Africa de Sud și Egipt / Ionuț Șendroi. –
București: Humanitas, 2023
ISBN 978-973-50-7985-7
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Cuprins

București, 1993

Nea Gimi 7

Nigeria, 2006–2008

O față de pește proaspăt 9

No wa'hala! 20

Turnul Babel, pe valuri 33

Plasmodium falciparum 50

Stagiul de malarie 54

Baracuda de Guineea 59

Cine mi-a împușcat maimuța? 65

Aeroportul din Port Harcourt 68

Regele Luxemburgului 74

Harmattan 109

Omul cu hiena 114

Cape Town, 2008

Dureri de Cape Town 130

Șapca de polițist sud-african 142

Angola, 2009–2013

Copacul cu flori magenta 145

Pacientul francez 149

Aterizare forțată 167

Intrușii 177

Egipt, 2012

Negocieri de pace în Orientul Mijlociu 190

Cape Town, 2014

Cafea etiopiană 202

Indonezia, 2014–2015

Vezica biliară de șarpe 227

Pony 241

Egipt, 2016–2020

Pisica portocalie din Port Said 259

Sacul de cartofi 280

Ghana, 2021

Paștele zburător 294

Pescarul cu tricou în dungi 302

București

1993

Nea Gimi

Trei stetoscoape, susținute de degetele subțiri și neojate ale unor studențe de anul trei, urmăreau policele îngălbenit de tutun, pe care nea Gimi și-l plimba pe torace, de la subsuoară spre ficat.

— ...iar p-aci, pă la coasta asta, să aude ronflantele. Potriviiți stetoscopu' egzact în puntu' ăsta, don'șoară. Și acu' așteptați o secundă să trag niște aer în piept.

Nea Gimi și-a dezvelit cei patru incisivi cu aspect de boabe de porumb copt, apoi a inspirat profund. Ridurile de pe fruntea colegelor s-au încrețit a concentrare. Nea Gimi a ținut aerul în plămâni vreo zece secunde, apoi a expirat.

— Vaaaaai, ce ronflante clare! s-au bucurat fetele, rugându-l pe nea Gimi să mai inspire o dată.

— Cum să nu, don'șoarelor, să poate?! Inspir de câte ori vă face plăcere. Și mai am și niște crepitante extraordinar dă evidente. Nu vreau să mă laud, da' chiar dom' profesor a zis că e cele mai evidente din tot spitalu'. Mi-a explicat niște stagiare că cel mai bine să aude aici, pă dreapta, mă scuzați, sub țâță.

Cele trei stetoscoape s-au re poziționat rapid în locul recomandat, iar nea Gimi a început să respire spre tavan, cu buzele sale vinete, protruzionate, tremurând ca niște meduze.

— ...și dacă doriți să ascultați niște sibilante ca lumea...

— Uau, aveți și raluri sibilante???

— Cum să n-am don'șoară, să poate?! Mă subestimați. Fumez de la unșpe ani, am fost și tebecist.

Studentele l-au privit ca pe un zeu, iar nea Gimi le-a întors o privire de motan care toarce.

— Deci, sibilantele se aude în mai multe locuri la mine, dar dacă vrei să ascuțați unele mai deosebite vă recomand locul ăsta – de la subsuoară, o palmă mai jos.

Fetele s-au conformat, ascultând cu evlavie. Peste 15 minute urma să înceapă cursul de semiologie. Colegele s-au îndreptat spre amfiteatru, iar Nea Gimi și-a încheiat cu demnitate nasturii pijamalei. Și-a potrivit gulerul, răsfrânt peste reverele halatului de molton, și-a dichisit freza cu puțin scuipat (cam cât să lipești un timbru) și a pornit spre locul de fumat.

— Iar te duci, bre, la țigară? Asistenta-șefă îl privește cu reproș pe nea Gimi, care adulmece o snagoavă neaprinsă, târșându-și papucii pe culoarul spitalului, cu câte un ziar de sport în fiecare buzunar al halatului. Lasă-le dracu, că ești praf pe dinăuntru!

— Săru' mâna, doamna Jeni, se înclină nea Gimi, galant. Acuma, dă la unșpe, vine studenții dă anu' patru. Dacă nu fac o țigară, nu se mai aude crepitantele ca lumea! Io pentru știință fumez.

— O să mori dracu, bre !

— Măcar atâta să fac și io pentru medicina românească!

Nigeria

2006–2008

O față de pește proaspăt

Contractul pe care l-am semnat ca să lucrez ca medic în Africa era voluminos și scris cu litere mici. Mi-au trebuit cam două cafele să parcurg primele cinci pagini, apoi am început să-l citesc în diagonală. Cafeaua era diluată, iar în biroul agenției de recrutare nu se fuma. Ultimele trei pagini nu le-am mai citit, era ceva cu asigurarea în caz de deces în misiune și detalii legate de repatrierea cadavrului. Am semnat rapid și am plecat. Când citești documente de genul ăsta, ți se face sete, nu glumă! Am sunat câțiva prieteni dispuși să iasă la o bere, chiar înainte să cobor din clădire. Taximetristului i-am zis că mă grăbesc foarte tare. Evident, a urmat o noapte euforică, prelungită, cu final neașteptat, dar extrem de plăcută.

Dimineața a fost confuză. Genul ăla de dimineață în care-ți arde buza după o ciorbă de burtă și o bere mai rău decât după cafea. Mă rog, a nu se înțelege prin „dimineață“ vreo oră foarte matinală. Era cam pe la prânz. Chelnerul tocmai mă întreba dacă vreau smântână și ardei la ciorbă, când a sunat telefonul. De la firmă.

— Domnule Șendroi, v-am trimis prin e-mail detaliile de zbor. Veți ateriza pe aeroportul Muhammed Murtala din Lagos la ora locală 20:45. Vă avertizăm că acesta este unul din cele mai nesigure aeroporturi din lume și vă punem în vedere să nu ieșiți din incinta aeroportului decât după ce veți fi identificat de persoana de contact. Compania noastră nu își asumă nici o responsabilitate pentru cazul în care...

E nevoie de vodcă pentru a digera anumite informații. Cum ar fi aceea că trebuie să aterizezi pe aeroportul Muhammed Murtala din Lagos, la ceas de seară. Am comandat o vodcă mică, preventiv.

Convorbirea cu reprezentanta companiei se anunța plină de noutăți interesante.

— Da, domnu', am notat: o vodcă mică. Da' smântânică, ardeiașu'?

— Domnu' Șendroi, mai sunteți? – Vocea din telefon se simțea neglijată. – V-am trimis pe e-mail, împreună cu detaliile de zbor, fotografiile domnilor Chucks și Dayo. Unul dintre aceștia vă va aștepta la aeroport. Vă atragem atenția că iluminatul în incinta aeroportului poate fi deficitar uneori, de aceea vă rugăm să vă asigurați că veți fi contactat de persoana corespunzătoare înainte de a o urma în afara aeroportului. Vă reamintim că este absolut nerecomandat să...

Am băut o gură de vodcă și mi-am aprins o țigară. Aveam senzația ca ascult știrile CNN la telefon.

— Avem o smântână foarte bună, să știți. Fermentată. Și ardeiu' e extraordinar. Toți clienții servește...

— Bine, cu ardei și smântână. Și încă o vodcă...

— ...de asemenea, pentru securitatea dumneavoastră, compania recomandă să nu purtați la vedere bijuterii, ceasuri, camere foto și alte obiecte de valoare. Ar fi ideal dacă ați purta o vestimentație cât mai... ăăă... puțin atrăgătoare.

Mi-o imaginam pe tipa de la firmă răsfoind o revistă de modă, în timp ce recita textul de mai sus. Am rugat-o să-mi trimită restul sfaturilor pe e-mail. Nu de alta, dar venise ciorba, cu ardei și smântână, iar vodca nu prea-mi intra la ora aia. Eu, de fapt, venisem să beau o bere și să încerc să-mi revin din confuzia dimineții.

După ce mi-am verificat e-mailul, am simțit nevoia să restartez calculatorul. Fotografiile celor doi domni pe care trebuia să îi recunosc pe deficitar iluminatul aeroport din Lagos erau niște copii scanate ale unor fotografii alb-negru tip buletin. Singurul lucru pe care l-am deslușit din poze a fost că cel numit Chucks era puțin mai grasuț. Reținusem însă ideea de bază: deși considerat cel mai nesigur aeroport din lume, Muhammed Murtala părea cel mai sigur loc din Nigeria. Nu aveam de gând să pun la îndoială această informație.

Am zburat spre Nigeria la 5 dimineața, cu escală la Milano. Aeroportul Malpensa din Milano seamănă cu un mall uriaș, în care lumea vine la cumpărături cu avionul. Era ora locală șapte când am aterizat, iar cursa spre Lagos decola la 15:30. Mi-am luat un espresso. Era incredibil de bun, așa că am mai comandat unul înainte să-l dau pe gât pe primul. M-am așezat la o masă și am scos un tratat de boli tropicale. Am deschis direct la capitolul despre febra dengue, pe care voiam să-l citesc până la îmbarcarea spre Nigeria. La scurt timp după al treilea espresso, mi s-a făcut foame, am comandat un sendviș cu prosciutto și rucola, apoi m-am gândit că o bere rece după prosciutto nu avea cum să fie o idee rea, așa că am comandat un Peroni la halbă. Studiam fotografia a unui bolnav de dengue în criză hemoragică, cu gingii sângerânde și ochii roșii, când un val de bere mi-a inundat pagina. Chelnerița se holba la poză făcând eforturi să-și mascheze repulsia. Paharul, pe care reușise până la urmă să-l depună pe masă, era plin cam trei sferturi. Celălalt sfert se lăfăia spumos pe mijlocul paginii, reflectând spoturile de neon de pe tavan. Mi-a cerut scuze, în italiană, întrebându-se probabil în gând cam cât de periculos poate fi un maniac ochelarișt care studiază în aeroport imagini color cu bolnavi în stadii terminale.

Am rugat-o să-mi aducă următoarea bere la sticlă și să mă lase să o desfac eu. Partea bună a fost că pe masă erau șervețele la discreție. Am plasat câteva între paginile cărții, sperând să reușesc s-o usuc până la îmbarcare. Nu mi-a ieșit. Chelnerița s-a întors cu sticla de bere, însoțită de o tanti oxigenată ce părea un fel de șefă de sală. M-a rugat să închid cartea aia și s-o pun la loc în bagaj, deoarece „strică apetitul clienților“. Chelnerița a pus pe masă desfăcătorul, împreună cu sticla de Peroni și s-a dat înapoi doi pași. Șefa de sală mă privea ca pe un ciudat. Dacă aș fi făcut un gest brusc, probabil că ar fi chemat carabinieri.

Am achitat consumația, mi-am luat berea, cartea și bagajul și am ieșit pe peronul din fața aeroportului. Aer curat, la orizont se vedeau Alpii, iar în fața mea – un lung șir de taxiuri albe. În plus, se putea fuma! M-am așezat pe bordură și am redeschis tratatul

la pagina cu șervețele. La câțiva metri mai încolo, trei taximetriști răsfoiau un *Hustler*.

Pe la două și jumătate a început imbarcarea. Nu eram chiar singurul alb din avion, dar ceilalți arătau aparte. Păreau sculptați cu târnăcopul și îmbibați în alcool. Unul dintre ei avea tatuat pe antebraț un bust de femeie cu câte o ancoră înfiptă în fiecare sfârc. Nu țineam să aflu ce are tatuat pe umeri.

Am primit loc la geam, lângă o nigeriancă în costum tradițional, cu părul înfășurat într-un fel de turban mov. M-a întrebat cu ce treabă prin Lagos. I-am răspuns zâmbind că lucrez pentru o companie petrolieră.

— Nu pari genu', mi-a zis și mi-a făcut semn din cap spre tipul tatuat, care, între timp, își descheiase cămașa, expunând mândru tatuajul de pe piept: nud feminin călărind o ancoră.

— Probabil că domnul lucrează de mai mult timp în domeniu, am răspuns resemnat.

Cucoana a izbucnit în hohote, scuturându-și turbanul mov și cerceii aurii, mari cât o ceașcă de cafea.

— Ești *fresh fish*, vasăzică. Scrie pe fața ta!

După cum aveam să aflu mai târziu, în *slang*-ul nigerian *fresh fish* înseamnă ageamiu, novice.

Zborul a durat vreo cinci ore. Sahara arăta ca o uriașă plăcintă cu mere. Pe măsură ce soarele apunea, s-a colorat ca o cremă de zahăr ars. Noaptea s-a lăsat brusc, imediat după ce cerul s-a înroșit complet, pentru câteva minute. La scurt timp, filmul prezentat în avion s-a întrerupt și pe ecran au fost afișați parametrii de zbor. Coboram vertiginos. „Treceți la loc, puneți-vă centurile. Într-o jumătate de oră aterizam în Lagos.“ O stewardesă a început să pulverizeze în avion insecticid împotriva țânțarilor. De undeva din beznă, au apărut sub noi luminile unui oraș. Gura mi s-a uscat instantaneu. Nu mai știam dacă am luat pastila antimalarie. Am pus nenorocita de pastilă pe farfuriuara de espresso, în aeroport la Milano, asta știam. Dar am înghițit-o, sau nu?

„Este ora locală 21:00, temperatura externă 37°C, umiditate 86%, bine ați venit în Lagos.“ Clădirea aeroportului arăta ca un transatlantic

ancorat într-o rână pe un câmp plin de lumini minuscule. Burduful a lovit surd peretele avionului și ușile s-au deschis.

Fluxul de oameni care păseau spre ieșire m-a luat pe sus. M-am trezit pe coridorul care ducea spre terminal, căutând febril prin buzunare folia de Malarone. Nu reușeam să îmi amintesc dacă înghițisem sau nu tableta, iar cuvântul „malaria” îmi zgâria creierul. Am găsit-o, până la urmă, și am înghițit imediat o pastilă, care mi-a rămas, evident, în gât. Trebuia să fac rost de o sticlă cu apă. Privesc dreapta-stânga după vreun tonomat cu apă și răcoritoare. Zero. Tipul tatuat a trecut pe lângă mine și l-am urmărit, din reflex. De acum vom fi colegi de breaslă, iar el părea de-al casei.

Un timp, am mers amândoi în aceeași direcție cu indicatoarele de colectare bagaje și control pașapoarte, dar la un moment dat tipul a virat brusc pe un hol situat la stânga. Un damf de bodegă m-a izbit în nări. Bărbați tatuați vorbeau porcării, fumând și agitând pahare cu whisky și sticle de bere. Chelnerițele, suple ca niște pantere negre, făceau slalom printre palmele care încercau să le atingă pe fund. Pe jos era plin de chiștoace, pahare sparte, bătură vărsată și bancnote ude, călcate în picioare. Toată lumea urla un fel de engleză, stâlcită de accente din diferite părți ale globului.

Mă aflu în barul de fumători de pe aeroportul din Lagos. Omul meu s-a dus direct la teighea și a comandat un whisky. M-am apropiat de el.

— Încă unul, a strigat tipul spre barman. Apoi s-a întors către mine: o să ai nevoie!

Am primit câte un whisky dublu.

— În Nigeria primești dublu din principiu. Trebuie să precizezi dacă vrei simplu.

Ne-am aprins țigările.

— *Fresh fish*, nu?

Se pare că, într-adevăr, scria pe fața mea că sunt nou pe acolo.

Controlul pașapoartelor, al fișei de emigrare și al certificatului de vaccinare împotriva febrei galbene a durat încă vreo oră. Ofițerul de la imigrări mi-a zâmbit condescendent în timp ce a pocnit ștampila pe pașaport. Era îmbrăcat în uniforma poliției nigeriene

de frontieră și șlapi mov. Bocancii i se odihneau lângă biroul de lemn scorjit.

Mi-am recuperat bagajul și am ieșit în sala de așteptare. Mirosul de transpirație, picioare goale și fructe în diferite stadii de putrefacție m-a învăluit imediat. Un tip cu ecuson de la firma noastră s-a apropiat de mine. Probabil că semăna cu cel din fotografia primită pe mail. Doar că era de vreo trei ori mai solid decât mă așteptam. Ținea în mână un carton pe care era mângălit cuvântul DOCTOR.

— Tu ești doctoru’?

— Eu. Cum de te-ai prins?

— Ești singurul alb cu față de *fresh fish* care a venit cu avionul ăsta. Eu sunt Chucks, șoferul. Ține-te după mine.

M-am ținut strâns după Chucks, spre inscripția Exit, dar, imediat ce am făcut primul pas afară, m-am trezit înconjurat instantaneu de zeci de bărbați care-mi propuneau fie să-mi care bagajul, fie să mă ducă cu mașina până în centru, sau oriunde vreau eu. „*I drive you to anywhere, boss*” – te duc oriunde, șefu’. Toți se îngheșuiau în jurul meu, nimeni nu-i acorda vreo atenție lui Chucks, așa că distanța dintre mine și el s-a mărit destul de mult. Atunci, Chucks s-a întors lângă mine și i-a risipit cu voce fermă:

— *Make I see road* – dați-vă din drum!

Aleea pe care ne-am continuat drumul spre parcare era din ce în ce mai prost iluminată, pe măsură ce ne îndepărtam de clădirea terminalului. De pe o bordură s-au ridicat câțiva gealați, care s-au apropiat de noi. Aveau buzunarele suspect de umflate și, când am ajuns în dreptul lor, fiecare a scos din buzunar câte o cărmidă de naira, bancnota locală.

— *Mister man, good rate, good rate* – domnu’, rată de schimb convenabilă!

Deși îmi propusesem să schimb vreo 50 de dolari, tipii ăia arătau mult prea dubios ca să mă gândesc măcar la asta. Pe de altă parte, citisem câteva recenzii despre Lagos, din care reținusem că nici să scoți bani din bancomat nu era o idee genială.

Am ajuns în parcare și am început să facem slalom printre mașinile care păreau că își așteaptă rândul la casat. Greu vedeai